

KULTUVRRA

SEKTORPROGRÁMMA

Davviriikkaid Ministtarráði Norgga ovdagoddi 2017

Ovdasátni

Sávan ahte mii dáinna ovdagoddeprográmmain sáhttit váikkuhit dasa ahte davviriikkalaš kulturovttasbargu dovdo áigequovdilin ja ávkkálažžan. Áigequovdil ja ávkkálaš kulturpolitihkkáriidda, Davviriikkaid kultursuorggi doaimmaheddjiide, buot davviguovllu ássiide ja daid hástalusaid ektui maid Davviriikkat vásihit dán nuppástuhtti máilmmis.

Davviriikkaid dáidagii ja kultuvrii lea beroštupmi. Davviriikkat lea guovddážiis olles jagi Southbank Centre:s Londonis 2017:s kulturdoaluin *Nordic Matters*. Dán searvedavviriikkalaš kulturvuoruheame duohken lea Davviriikkaid Ministtarráđđi. Dat lea sihke dehálaš, riekta ja lunddolaš ovttasbargat ovddidit davviriikkaid dáidaga ja kultuvrra olgoriikkain. Sávan ahte *Nordic Matters* váikkuha eanet riikkaidgaskasaš beroštumi ja fuomášumi davviriikkalaš kulturovdanbuktimiidda ja davviriikkalaš dáiddáriidda.

Davviriikkalaš kulturovttasbargu guoskkaha oallut davviássiid, sihke oassálastiid ja vuostáiváldiid. Min ovdagottis háliidit olahit ođđa davviássiid. Mii álggahit danne golmmajagáš proševtta – *Kultureallima ja eaktodáhtolašvuoda rolla integreremis ja fáttmasteamis*. Mainnalágiin sáhttit láchit dili nu ahte ođđa davviássiit odjot, sajáiduvvot ja besset gelbbolašvuodaideaset ektui searvat mielde? Jáhkán sihke kultureallin ja eaktodáhtolašvuoda, ábaide dat eaktodáhtolaš kultureallin, sáhttet váikkuhit dasa.

Áiggun min ovdagotti bokte váikkuhit dasa ahte nannet Davviriikkalaš Ministtarráđđi kulturpolitihkalaš vuodu ja áššiid. Lea earenoamáš dehálaš ahte mii sáhttit ovttasráđiid gávdat oktasaš čovdosiid oktasaš hástalusaid. Mii vuohttit ahte Davviriikkaid mediagirjávuoda ja mediaekonomiija lea garra deattu vuolde earret eará danne go gilvu lea lassánan globála mediaoasseváldiid geažil. Dat sáhtta njuolvudit mediaid vejolašvuoda áimmahuššat iežaset servodatdoaimma, mii fas sáhtta váikkuhit mediagirjávuhtii ja demokratiijai. Buot davviriikkat ohcet dál ođđa gávpevuogiid mot gaskkustit ja ruhtadit sisriikkalaš filmmaid.

Jus galgá doalahit falástallama guovddáš árvvuid, de lea buorre stivrenvuogádat earenoamáš dehálaš. Dat evttohusat maid lean lokten ovdan davviriikkalaš ovttasbargui dán dáfus, mii čuovvolahttit min ovdagotti doaimmain.

Máilbmi geahččá dál eanet ártalaš ja davviguovlluide go ovdal. Ártalaš guovlluin dáhpáhuvvot rievdamat jođánit, ja hástalusat ihtet dađistaga eanet ahte eanet oidnosii.

Háliidan deattuhit ja digaštallat kultuvrra árvvu ja potenciála bargguin olihit buori ja bistevaš ovdáneami ártalaš guovlluin.

Davviriikkalaš giellaipmárdus lea divdna guovddážis davviriikkalaš ovttasbargguin.
Dan doaimma mii ferte lállit bures, ábaide mii guoská mánáide ja nuoraide.

Seammás čađahuvvo maidái dehálaš refoarbmadoaibma Davviriikkaid Ministerráđis
mii galgá nannet ministerráđi áigeguovdilisvuodá ovttasbargoorgánan. Ulbmil lea
ahte Davviriikkat galget šaddat máilmmi eanemus integrerejuvvon regiovdnan.

Sávan ahte min ovdagoddi jagi 2017:s čájeha ahte davviriikkalaš ovttasbargu
mearkaša juoidá Davviriikkaid ássiide, olbmuide.

Linda Hofstad Helleland
kulturministtar

Norgga ovdagotti strategiiat ja vuoruheamit

Davviriikkaid Ministerráđi bargu guoská mánggaid fágaosiide ja – surggiide; kultuvrras oahpahussii ja dearvvašvuodas ovtadássásašvuhtii. Go Norggas lea ovdagoddedoaimma 2017:s, lea mis dál vejolašvuhta guođit luottaid dán bargui; fuomášahttit oallut vejolašvuodaid ja čuolbmačilgehusaid dehe fáttáid mat leat oktasaččat davviriikkain.

Norgga ovdagottis Davviriikkaid Ministtarráđis 2017:s leat golbma oppalaš váldovuoruhusat: Davviriikkaid nuppástuhttin, Davviriikkat Eurohpás ja Davviriikkat máilmmis. Juohke ovttas dán lea iežas ulbmil, muhto mat maiddá seahkanit oktii. Dat fuomášahttet faktoraid mat gusket midjiide ja mat váikkuhit Davviriikkaid servodatovdáneapmái siskkáldasat ja maiddá olggobeallái. Kulturpolitihkkii lea lunddolaš váldit vuhtii dán duohtavuoda, ja buot dát golbma čuoggá speadjalastet daid sierranas vuoruhemiid mat leat dán sektorprográmmas.

Davviriikkaid Ministtarráđi strategiiat davviriikkalaš kulturovttasbargui jagiide 2013-2020, mii čállojuvvui dalle go Norggas lei mañemus ovdagoddedoaimma jagis 2012:s, lea bures ceavzán dássáži. Dan strategiiat čujuhuvvojit vihtta luotta davviriikkalaš kulturovttasbargui; Bistevaš Davviriikkat, Hutkkas Davviriikkat, Gaskakultuvrralaš Davviriikkat, Nuorra Davviriikkat ja Digitála Davviriikkat.

Strategiiat muittuha min Davviriikkaid boahhteáiggi višuvnnaid, ja fuomášahtta guovddáš servodatsurggiid gos kulturpolitihkas lea dehálaš rolla.

Norgga sektorprográmmas mii guoská kultuvrii rasttildit dát luottat guhtetguimmiid. Bistevaš Davviriikkat leat ealli ja hutkás kulturegiovdna mii ávkástallá digitála kultuvrra vejolašvuodain. Gaskakultuvrralaš Davviriikkaid ulbmil lea ahte buohkat geat orrot Davviriikkain galget dovdet iežaset ruovttus ja oassálastit kultureallimii, ábaide Davviriikkaid mánát ja nuorat.

Vuođđoeaktu davviriikkalaš kulturovttasbargui lea prinsihppa ahte galgá leat ávkálaš davviriikkaide. Ovttasbargu galgá lea guovlluin gos davviriikkain lea oktasaš beroštumit ja hástalusat, ja gos ovttasbargu addá davviriikkaide liigeárvvu.

Váldovuoruheamit

- Kultureallima ja eaktodáhtolašvuoda rolla integreremis ja fátmmasteamis
- Kultuvra ja ealáhus – Nordic Matters
- Mediaekonomiija
- Davviriikkalaš filbma digitála márkanis
- Kultuvra ja kulturpolitihkka árktalaš guovlluin
- Davviriikkalaš giellaipmárdus
- Buorre stivreavuohki ja nissonolbmot falástallamis
- Lobihis gávppašeapmi kulturdávviiguin

Kultureallima ja eaktodáhtolašvuoda rolla integreremis ja fáttmmasteamis

Mot galgat mii lámhit dilálašvuodaid nu ahte ođđa davviássit odjot ja sajáiduvvot ja nu sáhttet searvat gelbbolašvuodaideaset ektui? Mot mii sáhttit rahpat iežamet servvolašvuoda olbmuid geain lea eará duogáš?

Sihke kultureallimis ja eaktodáhtolašvuodas, ja ábaide eaktodáhtolaš kultureallimis sáhtta leat dehálaš rolla dás. Golmma jagi prošeavtta *Kultureallima ja eaktodáhtolašvuoda rolla integreremis ja inkluderemis* bokte áigu Norga loktet dán fáttá davviriikkalaš dássái. Prošeakta čuovvola báhtareddjiid ja sisafárrejeddjiiid ovttasbargoprográmma mii almmuhuvvui 2016:s davviriikkaid ovttasbargoministariid olis.

Prošeavtta vuolggasadji lea dáidda- ja kultureallima rolla sadjin ja deaivvadanbáikin inkluderemii ja integreremii. Čuojahanjoavkkuin, museain, girjerádjosiin, teáhteriin ja dáidda- ja kultureallima viidodagas lea beroštupmi stuoris, ja doppe dahkkojuvvo ollu buorit barggut. Mii sávvat ahte prošeakta sáhtta loktet ovdan gažaldaga das mot mii sáhttit sirdit ságastallama *juvssahahttivuodas oasálastimii*. Mot sáhttit mii atnit ávkin dan gelbbolašvuoda mii lea olmuin geat bohtet – ollusiin dain leat dáiddárat ja kulturbargit – ja mot sáhtta dáidda- ja kultureallin bovdet sin searvat iežaset máhtuiguin?

Norgga kulturrádis lea prošeaktajođiheaddjiovddasvástádus ja lea prošeavtta čállingoddi.

Mediaekonomiija

Davviriikkaid mediagirjávuohta lea deattu vuolde. Lassánan gilvu fitnodagain nugo Facebookas ja Google:is váikkuhit almmuhusmárkanii, ja nu maddái mediaekonomiijai. Go almmuhussisabođut njidjet, sáhhtá dat goaridit mediaid vejolašvuođaide áimmahuššat iežaset servvodatdoaimma, mii de sáhhtá váikkuhit mediagirjávuhitii ja demokratiijai. Mii fertet danne searvágaid háhkat rápmaeavttuid mat addet ain Davviriikkaide bastevaš ja virkos mediasuorggi.

Norgga bivdima bokte leat davviriikkaid kulturministerat álggahan gártema mot nannet máhhtovuoddu globála hástalusaid birra mat čuhcet davviriikkaid mediasuorgái. Gártema čađaha NORDICOM – Davviriikkaid Media- ja gulahallandutkama diehtujuohkinguovddáš.

Gárten galgá guorahallojuvvot ja digaštallojuvvot ovtta medianjunuščoahkkimis miessemánu 11. beaivve Davviriikkalaš mediabeivviid oktavuodas Bergenis.

Davviriikkaid filmmat digitála márkanis

Buot davviriikkaid leat seamma dilis go Norga filbmasuorggi dáfus – ja ohccojuvvojit ođđa gávpevuogit sihke dasa ahte gaskkustit sisriikkalaš filmmaid, ja oččodit eanet gálduid mat sáhttet ruhtadit sisriikkalaš filmmaid. Dát guoská dasa ahte olbmuid dáhkidit girjás ja alla kvalitehta dáčča ja davviriikkalaš sisdoalu, ja váikkuhit dasa ahte ruđat fas adnojuvvojit ráhkadit ođđa filmmaid.

Eanas eurohpalaš riikkain lea leamas filbmapolitihkas váldoprinsihppan dat ahte, dat sierranas oasis árvogeavllis geat dinejit ruđaid filmmaid ja audiovisuála sisdoaluid gaskkusteamis, ja geain leat ekonomalaš ovdamunit das go olbmot gehččet filmmaid ja atnet audiovisuála buktagiid, galget searvat ruhtadit ođđa filbmabuvttademiid ja ođđa doaimmaid mat ovddidit filbmaberoštumi. Dás lea sáhka dain geat dinejit ruđaid filmmaid gaskkustemiin. Sis leat ekonomalaš ovdamunit go olbmuid beroštupmi lassána iešguđetgelágan filmmaide ja ráidobuvttademiide. Danne fertet mii joatkit digaštallat mainnalágiin dat iešguđetge filbmasirdin operatevrrat ja eará guovddáš aktevrrat sáhttet veahkehit ruhtademiin.

Kulturdepartemeanta addá 2016:s doarjaga pilohtaprošeavttaide kultursuorggis mat isket ođđa gávpe- ja gaskkustanvugiid digitála márkaniid dáfus. Ulbmil doarjagiin lea oččodit ođđa máhtu ja vásáhusaid ja lassi dietnasiid norggabeale kultuvrralaš ja kreatiiva surggiide. “Neahttakino” oažžu váldooasi dain ruđain, ja galget iskat ođđa gávpevuogi mii sáhttá váikkuhit dasa ahte kinofilbma olaha eanet olbmuid ja seammás maiddái lassánit sisaboađut. Prošeavtta ulbmil lea čoavdit dan hástalusa ahte muhtun kinofilmmat guhkit áiggiid eai leat oaidnimis kinoin dehe eará čájehanbáikkiin, nu gohčoduvvon dat “stuora čáhppes ráigi”.

Min riikkat leat guhtege smávvat márkaniid dáfus, ja lea váttis hukset gávpevuogiid mat leat ovdamunnin dušše sisriikka sisdoalu dáfus. Davviriikkalaš ovttasbargu sáhttá danne leat hui buvttalaš.

Lágiduvvo filbmapolitihkalaš ministtarseminára dán fáttá birra Filbmafestiválas Haugesundas, borgemánu 21. beaivve 2017.

Nordic Matters Southbank Centeris – kultuvra ja ealáhus

Kulturlágideapmi *Nordic Matters* Southbank Centre nammasaš báikkis Londonis 2017:s lea earenoamáš vejolašvuohta oažžut riikkaidgaskasas fuomášumi davviriikkalaš dáidda- ja kultureallima viidodahkii. Bargat riikkaidgaskasaččat lea lunddolaš oassi davviriikkalaš dáidda- ja kulturčájáhalliid doaimmain. Dál go lea davviriikkaide stuora beroštupmi, mii maid lassána, lea dehálaš midjiide nákcet ávkkástallat dan. Mii sávvat ahte *Nordic Matters* váikkuha stuorit riikkaidgaskasaš beroštumi ja fuomášumi min kulturdovddahemiide ja min dáiddáriidda.

Jearru dáidagii, kulturbuktagiidda ja –bálvalusaide ii leat goassege leamaš ná stuoris go dál. UNESCO-raporta njukčamánu 2016:s čájeha ahte globála kulturbuktagiid ja –bálvalusaid gávppašeapmi lea duppaliid lassánan 2004-2013 áigodagas, vaikke vel leamašange globála fuones áigi. Raporttas boahtá ovdan ahte lea leamašan mearkkašahhti rievdan fysalaš kulturbuktagiin, nugo CD:n, DVD:n ja deaddiluvvon publikašuvnnain digitála bálvalusaide. Digitaliseren addá ođđa vejolašvuođaid.

Jearaldat lea mainnalágiin davviriikkalaš dáidda- ja kulturčájáhallit sáhttet duohtandahkat dáid vejolašvuođaid buoremus lági mielde; Mainnalágiin sáhttit mii veahkehit dán suorggi lassáneapmái ja ovdáneapmái? Ja mainnalágiin sáhttit mii atnit dan lassánan beroštumi ja min digitála ovdamuni nannet dán suorggi ja veahkehit ovddidit davviriikkalaš dáidda- ja kulturbuktagiid sihke davviriikkalaš ja globála márkaniidda?

Davviriikkain leat sierralágán vásáhusaid kultuvrralaš ja kreatiiva ealáhusaid bargguiguin, ja livččii ávkkálaš juogadit dáid vásáhusaid. Danne dollojuvvo eahpeformála davviriikkalaš kulturministtarčoahkkin Londonis ođđajagimánu 13. beaivve *Nordic Matters* rahpama oktavuodas.

Árktalaš guovlluid kultuvra ja kulturpolitihkka

Máilbmi geahččá árktalaš ja davviguovlluide eanet go goassege ovdal. Rievdamat davviguovlluin dáhpáhuvvet jođánit, ja hástalusat šaddet dađistaga eanet oinnolaččat. Globála dálkkádatrievdamat čuhcet árktalaš guovlluid lundui ja olbmuide garrasit. Davviriikkat berrejit ovttasbargat olihit ovddasvástádušlaš ovdáneami boahhteáigái. Bistevaš nanu ovdáneapmi ja bistevaš nanu ealáhusovdáneapmi árktalaš guovlluin lea Davviriikkaid Ministtarráđi árktalaš ovttasbarggu váldoulbmil.

Dálkkádatrievdamat buktet hástalusaid, valljis luondduresursat addet vejolašvuodaid. Suodjalusa, sealluheami ja doahhtaleami vuhtiiváldin ferte leat dássálagaid dearvvašlaš ovdáneami ektui mii leat buoremus lági mielde sidjiide geat orrot davviguovlluin.

Árktalaš guovllut ii leat dušše jiekŋa, mearra ja luondduresursat. Árktalaš guovllus leat maiddái olbmot ja kultuvra. Ovddasvástádušlaš ovdáneapmi davviguovlluin berre atnit olbmuid ja davvi kultuvrra vuolggasadjin, ja berre ávkkástallat kultursuorggi fámuid ja gelbbolašvuodaid. Dáidda- ja kultureallin sáhtta buktit stuorit dihtomielalašvuoda dasa ahte mii leat bistevaš viiddit ipmárdusas.

Dáidda ja kultuvra leat dehálaš resursat árktalaš guovlluid ássiide ja gussiide. Dáidda ja kultuvra váikkuhit mánggaid servodatsurggiid ovdáneapmái: fáktor báikkálaš ja regiovnalaš ovdáneamis, ja deaivvadanbáiki ja sadji gos oahpásnuvvá, lonohallá ja ovttasbargá beroškeahhtá riikarájiid. Mii háliidit deattuhit ja digaštallat dáidaga ja kultuvrra árvvuid ja vejolašvuodaid maid dat addet bargguide olihit buori ja bistevaš ovdáneami árktalaš guovlluide.

Norga áigu loktet dáid fáttáid ovdan árktalaš kulturnjunuščoahkkimis – Arctic Arts Summit – Hársttáki, geassemánu 21. og 22. beivviid.

Davviriikkalaš giellaipmárdus

Davviriikkalaš giellaovttasbargu ja davviriikkalaš giellaipmárdus lea guovddáži davviriikkalaš ovttasbarggus. Giellaipmárdus lea Davviriikkaid deháleamos gilvvohallan ovdamunni. Dan beavvi go mii fertet ságastallat engelasgillii min davviriikkalaš ránnjáiguin, leat mii vuoittahallan. Giellaipmárdus lea maiddái guovddáš premissa olihit davviriikkalaš stáhtaministariid ulbmila, dan ahte Davviriikkat galget leat máilmmi eanemus integrerejuvvon regiovdna.

Lea kultursuorggis gos mii gávdnat daid sieiva gaskaomiid suodjalit ja ovddidit davviriikkaid giellaipmárdusa. Dan oktavuodas lea girjjálašvuodas dehálaš sadji. Davviriikkaid Ráđi girjjálašvuodabálkkašupmi ja Davviriikkaid Ráđi mánáid- ja nuoraidgirjjálašvuoda bálkkašupmi – dát maŋit namuhuvvon bálkkašupmi vuodđuduvvui norggabeale álggahemiin dalle go Norggas maŋemus lei ovdagoddedoaimma Davviriikkaid Ministarráđis 2012:s – leat dettolaš ja dehálaš gaskaoamit bargguin ovddidit beroštumi davviriikkalaš giellaide ja girjjálašvuhtii ránnjáriikarájiid badjel. Girjjálašvuodafestiválas Lillehammeris – Sigrid Undset-beivviid oktavuodas miesse- ja geassemánu molsašumis 2017:s, lea davviriikkalaš girjjálašvuoha fáddán oallut lágidemiin doppe.

Dáidda- ja kultursektoris leat dattetge eanet ja nanu gaskaoamit ovddidit davviriikkaid giellaipmárdusa. Fuomáš dušše dan stuora beroštumi maid filbmaráiddut nu go omd. *Skam* (Heahpat) lea ožžon, sihke Davviriikkain ja riikkaidgaskasaččat. Dáin bargguin lea deháleamos ulbmiljoavku mánát ja nuorat. Ahte mánáid ja nuoraid giellaipmárdus nannejuvvo, lea maiddái dehálaš boahttevaš bistevašvuhtii davviriikkalaš ovttasbargguin.

Davviriikkalaš kulturministerat leat mearridan ásahit sierra doarjjaprográmma mánáide, nuoraide, kultuvrii ja gillii. Prográmma almmuhuvvo 2017:s, ja davviriikkalaš giellaipmárdus lea das guovddáži. Dat addá Davviriikkaid Ministerráđđái ođđa ja dehálaš gaskaoami kultursuorggis nannet giellaipmárdusa.

Prográmma almmuhuvvo Norgga ovdagoddedoaimma vuolde.

Buorre jođihanvuohki ja eanet nissonat falástallamii

Buorre jođihanvuohki lea dehálaš bisuhit falástallama guovddáš árvvuid ja integritehta. Dát lei fáddán davviriikkalaš falástallanministerčoahkkimis mii dollojuvvui Nuoraid-OG oktavuodas Lillehammeris 2016:s. Čoahkkimis bođii oktasaš davviriikkalaš cealkámuš gos ávžžuhit buori jođihanvuogi falástallamii, dás maid buoret sohka bealedássedeaddu falástallanorganisašuvnnain.

Nuoraid-OG oktavuodas Lillehammeris bovdii Riikkaidgaskasaš Olympia lándegoddi (IOC) Norgga searvat loktet ovdan fáttá “nissonat falástallamis”. Duogáš dasa lea ahte leat oalle unnán nissonjođiheaddjit falástallama alimus dásis. Kulturministtar lea čuovvolan dán ášši ja bovden sierranas čoahkkimiidda gos falástallama ja váldedási ovddasteaddjit leat buktán evttohusaid dasa mot sáhhtá ja berre dahkat oččodit eanet nissoniid buot falástallama dásiide.

Kulturministtar bovde danne davviriikkalaš falástallannjunuščoahkkimii gos davviriikkalaš julggaštus buori jođiheami ja buoret sohka bealdássedeattu birra lea guovddáš fáddan. Njunuščoahkkin lágiduvvo oassin Davviriikkalaš Ministtarráđi kulturčoahkkimii Svalbárdas cuoŋománu 24.- 26. beivviid.

Dáid čoahkkimiid digaštallamiid ja evttohusaid vuodul galgá ráhkaduvvot evttohus mii galgá ovdanbuktojuvvot IOC sešuvnnas 2017:s. Lea dehálaš ahte dat evttohus, mii ovdanbuktojuvvo, lea davviriikkalaččat ruohtasuvvon.

Lobihis gávppašeapmi kulturdávviiguin

Davviriikkaid kulturministerat ledje vuosttažiid gaskkas geat oččodišgohte oktasaš ministtarjulggaštusa, maŋŋil go ON sihkarvuodaráđđi guovvamánus 2015:s mearridii resolušuvnna 2199 mii dovddasta oktavuoda gaskal lobihis gávppašeami kulturdávviiguin ja ekstremistajoavkkuid doaimmaid ruhtadeami. Davviriikkaid fágakonferánsa mii lágiduvvui Oslos juovlamánu 2015:s čuovvolii julggaštusa. Dan ulbmil lei kártet vejolašvuodaid oččodit lagat davviriikkalaš ovttasbarggu ja buktit ávžžuhusaid doaimmaide mat beaktileappot sáhttet ávkkástallat riikkaid ollislaš resurssaid go dan maid ovttaskas riikka sáhtta akto dahkat. Konferánsas ledje ovddasteaddjit buot Davviriikkaid sierranas fágabirrasiiin ja hálldahusetáhtain. Konferánsa loahppadokumeanta ávžžuha čađahit 13 sierranas oktasaš doaimma – bargu mii lea álggahuvvon ja mii jotkojuvvo seamma jođuin 2017:s.

UNESCO ja riikkaidgaskasaš birrasiiin muđui leat vuordámušat dasa maid davviriikkat sáhttet olahit regionála ovttasbarggu bokte hehttet lobihis gávppašemiid. Gudneáŋgiris mihttomearri lea oažžut bures doaimmat ovttasbarggu mii sáhtta addit liigeárvvu, dás buorebut ávkkástallat min ollislaš resurssaid ja čađahit beaktilis doaimmaid mat sáhttet hehttet dan ahte kulturdávvirat dihto rašes guovlluin buktojuvvojit lobihemiid Davviriikkaide. Lea diehttelasat maddái áigegeovdil ovttasbargat doaimmaid ektui mat sáhttet hehttet kulturdávviid lobihis eretfievrredemiid ja gávppašemiid.